

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут управління, економіки та
природокористування
Кафедра публічного управління та економіки**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор інституту
_____ **В. Г. Горник**

_____ 2020 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ВЗАЄМОДІЯ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ”**

освітній рівень	Магістр (назва освітнього рівня)
галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування (шифр і назва галузі знань)
спеціальність (спеціалізація)	281 «Публічне управління та адміністрування» (код і назва спеціальності (або спеціалізації))
освітня програма	Публічне управління та адміністрування (назва освітньої програми)
тип дисципліни	Вибіркова (обов'язкова / вибіркова)

Київ – 2020 рік

Розробник: Л.М. Костецька – к.держ.упр., старший викладач кафедри публічного управління та економіки

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічного управління та економіки

Протокол від 17 листопада 2020 року № 5

Завідувач кафедри публічного
управління та економіки
д.держ.упр., професор

С.О. Кравченко

Погоджено:
Гарант освітньої програми

О.Я. Немирівська

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>		<i>Розподіл годин за навчальним планом</i>		
Кількість кредитів:	5	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	150		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	1	Лекції:	16	10
Семестр:	2	Практичні заняття:	-	-
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	-
аудиторне:	2	Семінарські заняття:	16	6
самостійна робота:	7	Самостійна робота:	118	134
Форма підсумкового контролю:	Залік	Консультації:	-	-
Мова навчання:	українська	Індивідуальні заняття:	-	-

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННП кафедри публічного управління та економіки, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: Kostetska.lidiia@tnu.edu.ua

2. Програма навчальної дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни:

Препозит:	Постпозит
Основи публічного управління Політика в публічному управлінні Публічна служба Право в публічному управлінні	Реформи держави та суспільства Лобізм в органах публічної влади Антикорупційна політика та запобігання корупції в публічному управлінні Публічно-приватне партнерство

Мета вивчення дисципліни: формування у студентів необхідних знань щодо теоретико-методологічних засад, еволюції, механізмів та технологій взаємодії суспільства та влади.

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за Освітньою програмою):

ПРН 3. Здійснювати діяльність на публічній службі згідно з ідеологією служіння суспільству, уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

ПРН 12. Формувати та підтримувати ефективну взаємодію між органами публічної влади, бізнесовими структурами та громадськістю, використовуючи технології відкритого врядування, визначати пріоритетні напрями впровадження електронного урядування та розвитку електронної демократії.

ПРН 14. Демонструвати безкорупційну поведінку та антикорупційну культуру, виявляти корупціогенні чинники, розробляти заходи щодо запобігання і протидії корупції, налагоджувати взаємодію органів публічної влади та суспільних інститутів у запобіганні корупції.

ПРН 15. Здійснювати вплив на органи публічної влади з метою прийняття (неприйняття) рішень цими органами в інтересах певних суспільних груп та прошарків з використанням законних методів, забезпечувати узгодження цих інтересів із загальносуспільними та державними інтересами

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності (ЗК)				
ЗК 9. Здатність здійснювати професійну діяльність і приймати обґрунтовані рішення, керуючись правовими та етичними нормами	ПРН 15	ПРН 14	ПРН 3	ПРН 12 ПРН 14
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)				
ФК 11. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними на засадах відкритого врядування.	ПРН 12 ПРН 15	ПРН 12 ПРН 14	ПРН 3 ПРН 12	ПРН 12
ФК 14. Здатність виражати та просувати інтереси певних суспільних груп та прошарків у органах публічної влади, попереджати та розв'язувати конфлікти	ПРН 15	ПРН 14 ПРН 15	ПРН 3 ПРН 15	ПРН 12 ПРН 15

Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Взаємодія суспільства та влади: сутність і значення для суспільного розвитку

Тема 1.1. Суспільство та влада як суб'єкти взаємодії

Поняття суспільства як форми організації людей на певній території. Поняття влади як суспільного феномену. Публічна влада та її органи як суб'єкти взаємодії із суспільством. Інституційна структура суспільства. Поняття громадянського суспільства. Суспільні інститути як суб'єкти взаємодії з владними структурами. Особливості неінституційної взаємодії громадян з органами публічної влади. Сутність та характеристики взаємодії як універсального явища природи і суспільства.

Тема 1.2. Поняття і основні форми взаємодії суспільства та влади

Поняття взаємодії суспільства та влади як різновиду суспільної взаємодії. Правова держава як необхідна умова ефективної взаємодії суспільства та влади. Основні чинники взаємодії суспільства та влади. Належне урядування як система взаємодії суспільства та влади у сучасних суспільних умовах. Основні форми взаємодії суспільства та влади у системі належного урядування.

Тема 1.3. Історична еволюція взаємодії суспільства та влади

Форми взаємодії суспільства та влади за часів Київської Русі. Перехід до відносин суспільства та влади на засадах суспільного договору в XIX столітті у Європейських країнах. Історичний розвиток моделей взаємодії суспільства та влади у межах соціалістичної та капіталістичної суспільної системи в XX столітті. Взаємодія суспільства та влади в моделі соціальної держави після Другої світової війни. Особливості сучасної моделі взаємодії суспільства та влади в умовах інформаційного суспільства. Еволюція взаємодії суспільства та влади в незалежній Україні.

Розділ 2. Теоретичні засади взаємодії суспільства та влади

Тема 2.1. Партнерство суспільства та влади як основа суспільного розвитку

Поняття суспільного розвитку та підходи до вимірювання його рівня. Сутність партнерства суспільства та влади як специфічного типу їх взаємодії. Принципи партнерства суспільства та влади. Основні форми партнерства суспільства та влади. Основні рівні партнерства суспільства та влади в сучасній державі. Ключові проблеми побудови партнерських відносин між органами влади та суспільними інститутами. Роль середнього класу в забезпеченні ефективного партнерства суспільства та влади.

Тема 2.2. Роль взаємодії суспільства та влади у розвитку сучасної цивілізації

Поняття суспільного розвитку та підходи до вимірювання його рівня. Сутність партнерства суспільства та влади як специфічного типу їх взаємодії. Принципи партнерства суспільства та влади. Основні форми партнерства суспільства та влади. Основні рівні партнерства суспільства та влади в сучасній державі. Ключові проблеми побудови партнерських відносин між органами влади та суспільними інститутами. Роль середнього класу в забезпеченні ефективного партнерства суспільства та влади.

Тема 2.3. Основні підходи та моделі взаємодії суспільства та влади

Основні підходи до побудови взаємовідносин між суспільством і владними інститутами. Загальна класифікація моделей суспільно-владної взаємодії. Модель підтримки розвитку громадських організацій. Модель архітектора. Патерналістська модель. Модель "привідних ременів". Модель "боротьби із супротивником". Модель ігнорування. Модель громадянської непокори. Основні проблеми формування ефективної моделі суспільно-владної взаємодії в Україні

Розділ 3. Сучасні механізми взаємодії суспільства та влади

Тема 3.1. Забезпечення прозорості влади та її комунікацій із суспільством

Сутність принципів відкритості та прозорості діяльності органів влади, їх фундаментальне значення для взаємодії суспільства та влади. Поняття та основні підходи до інформування громадськості про діяльність органів влади. Закон про доступ до публічної інформації як базовий компонент інформування бізнесу та громадськості про діяльність органів публічної влади.

Тема 3.2. Участь громадськості у прийнятті рішень на державному та місцевому рівнях

Механізми оприлюднення органами влади інформаційних продуктів. Механізми надання інформації органами влади за запитами громадян. Забезпечення прозорості діяльності органів влади за допомогою сучасних інформаційних технологій. Напрями покращення прозорості діяльності органів влади в Україні.

Тема 3.3. Громадський контроль за діяльністю владних інститутів

Поняття громадського контролю за діяльністю владних інститутів як різновиду контролю в публічному управлінні. Контроль як складова участі громадськості в публічному управлінні. Суб'єкти, об'єкти та принципи громадського контролю. Основні різновиди форм громадського контролю. Основні методи громадського контролю. Зарубіжний досвід практичного здійснення громадського контролю.

Тема 3.4. Соціальний діалог у вирішенні суспільних проблем

Правові засади громадського контролю за діяльністю органів влади в Україні. Проблеми практичного здійснення громадського контролю за діяльністю органів влади в Україні та шляхи їх вирішення. Основні умови та чинники ефективного громадського контролю

3. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

ДЕННА ФОРМА

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Всього	у тому числі			
л		п/л аб.	се м.	с. р.	
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Взаємодія суспільства та влади: сутність і значення для суспільного розвитку					
Тема 1.1. Суспільство та влада як суб'єкти взаємодії	14	2		2	10
Тема 1.2. Поняття і основні форми взаємодії суспільства та влади	18	2		2	14
Тема 1.3. Історична еволюція взаємодії суспільства та влади	16	2			14
Разом за розділом 1	48	6		4	38
Розділ 2. Теоретичні засади взаємодії суспільства та влади					
Тема 2.1. Партнерство суспільства та влади як основа суспільного розвитку	16			2	14
Тема 2.2. Роль взаємодії суспільства та влади у розвитку сучасної цивілізації	16	2			14
Тема 2.3. Основні підходи та моделі взаємодії суспільства та влади	18	2		4	12
Разом за розділом 2	50	4		6	40
Розділ 3. Сучасні механізми взаємодії суспільства та влади					
Тема 3.1. Забезпечення прозорості влади та її комунікацій із суспільством	10	2			8
Тема 3.2. Участь громадськості у прийнятті рішень на державному та місцевому рівнях	14			4	10
Тема 3.3. Громадський контроль за діяльністю владних інститутів	18	2		2	14
Тема 3.4. Соціальний діалог у вирішенні суспільних проблем	10	2			8
Разом за розділом 3	52	6		6	40

Залік				2	
Усього годин	150	16		16	118

ЗАОЧНА ФОРМА

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	заочна форма				
	Всього	у тому числі			
л		п/л аб.	се м.	с. р.	
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Взаємодія суспільства та влади: сутність і значення для суспільного розвитку					
Тема 1.1. Суспільство та влада як суб'єкти взаємодії	14			2	12
Тема 1.2. Поняття і основні форми взаємодії суспільства та влади	18	2			16
Тема 1.3. Історична еволюція взаємодії суспільства та влади	16				16
Разом за розділом 1	48	2		2	44
Розділ 2. Теоретичні засади взаємодії суспільства та влади					
Тема 2.1. Партнерство суспільства та влади як основа суспільного розвитку	16	2			14
Тема 2.2. Роль взаємодії суспільства та влади у розвитку сучасної цивілізації	16	2			14
Тема 2.3. Основні підходи та моделі взаємодії суспільства та влади	18			2	16
Разом за розділом 2	50	4		2	44
Розділ 3. Сучасні механізми взаємодії суспільства та влади					
Тема 3.1. Забезпечення прозорості влади та її комунікацій із суспільством	10	2			8
Тема 3.2. Участь громадськості у прийнятті рішень на державному та місцевому рівнях	14			2	12
Тема 3.3. Громадський контроль за діяльністю владних інститутів	18	2			16
Тема 3.4. Соціальний діалог у вирішенні суспільних проблем	10				10
Разом за розділом 3	52	4		2	46
Залік				2	
Усього годин	150	10		6	134

4. Організація самостійної роботи студентів

4.1. Підготовка до семінарських занять

Тема 1.1. Суспільство та влада як суб'єкти взаємодії

Питання до семінарського заняття

1. Поняття суспільства як форми організації людей на певній території.
2. Поняття влади як суспільного феномену.

3. Публічна влада та її органи як суб'єкти взаємодії із суспільством.
4. Інституційна структура суспільства.
5. Поняття громадянського суспільства.
6. Суспільні інститути як суб'єкти взаємодії з владними структурами.
7. Особливості неінституційної взаємодії громадян з органами публічної влади

Тема 1.2. Поняття і основні форми взаємодії суспільства та влади

Питання до семінарського заняття

1. Сутність та характеристики взаємодії як універсального явища природи і суспільства.
2. Поняття взаємодії суспільства та влади як різновиду суспільної взаємодії.
3. Правова держава як необхідна умова ефективної взаємодії суспільства та влади.
4. Основні чинники взаємодії суспільства та влади.
5. Належне урядування як система взаємодії суспільства та влади у сучасних суспільних умовах.
6. Основні форми взаємодії суспільства та влади у системі належного урядування.

Тема 2.1. Партнерство суспільства та влади як основа суспільного розвитку

Питання до семінарського заняття

1. Поняття суспільного розвитку та підходи до вимірювання його рівня.
2. Сутність партнерства суспільства та влади як специфічного типу їх взаємодії.
3. Принципи партнерства суспільства та влади.
4. Основні форми партнерства суспільства та влади.
5. Основні рівні партнерства суспільства та влади в сучасній державі.
6. Ключові проблеми побудови партнерських відносин між органами влади та суспільними інститутами.
7. Роль середнього класу в забезпеченні ефективного партнерства суспільства та влади.

Тема 2.3. Основні підходи та моделі взаємодії суспільства та влади

Питання до семінарського заняття

1. Основні підходи до побудови взаємовідносин між суспільством і владними інститутами.
2. Загальна класифікація моделей суспільно-владної взаємодії.
3. Модель підтримки розвитку громадських організацій.
4. Модель архітектора.
5. Патерналістська модель.
6. Модель "привідних ременів".
7. Модель "боротьби із супротивником".
8. Модель ігнорування.
9. Модель громадянської непокори.
10. Основні проблеми формування ефективної моделі суспільно-владної взаємодії в Україні.

Тема 3.2. Участь громадськості у прийнятті рішень на державному та місцевому рівнях

Питання до семінарського заняття

1. Поняття та принципи участі громадськості у прийнятті рішень на державному та місцевому рівнях.
2. Сутність консультації між органами влади, громадськими організаціями та громадянами.
3. Методи одержання органами влади зворотного зв'язку від громадськості.
4. Методи проведення активних консультацій між органами влади і громадськістю.
5. Суспільно-владні консультації за допомогою сучасних інформаційних технологій.
6. Поняття активної участі громадськості в публічному управлінні та засадах партнерства з органами влади.

7. Методи залучення малих груп громадян до активної участі у прийнятті рішень органів влади.
8. Методи широкого громадського залучення до активної участі в публічному управлінні.
9. Сутність краудсорсингу та його використання для вирішення державних завдань.
10. Стан та перспективи формування дієвих механізмів участі громадськості в публічному управлінні України.

Тема 3.3. Громадський контроль за діяльністю владних інститутів

Питання до семінарського заняття

1. Поняття громадського контролю за діяльністю владних інститутів як різновиду контролю в публічному управлінні.
2. Контроль як складова участі громадськості в публічному управлінні.
3. Суб'єкти, об'єкти та принципи громадського контролю.
4. Основні різновиди форм громадського контролю.
5. Основні методи громадського контролю.
6. Зарубіжний досвід практичного здійснення громадського контролю.
7. Правові засади громадського контролю за діяльністю органів влади в Україні.
8. Проблеми практичного здійснення громадського контролю за діяльністю органів влади в Україні та шляхи їх вирішення.
9. Основні умови та чинники ефективного громадського контролю.

4.2. Матеріали для самоконтролю

Самостійна робота студента у межах навчальної дисципліни "Взаємодія суспільства та влади" передбачає написання та захист ним творчої роботи до кожного розділу на одну з передбачених переліком тем за власним вибором. Виконання цієї роботи зорієнтоване на практичне застосування знань і розвиток вмінь, здобутих в процесі лекційних і семінарських занять, самостійного опрацювання навчальних матеріалів. Творча робота висвітлює результати самостійного обдумування слухачами актуальних проблем взаємодії суспільства та влади в Україні. Викладення необхідних матеріалів повинно бути лаконічним, чітко сформульованим і відповідати суті проблеми. Результатом написання творчої роботи є обґрунтований авторський висновок щодо обраної тематики і можливі рекомендації для розв'язання проблеми.

Вимоги до захисту творчої роботи:

- творча робота повинна бути підготовлена кожним студентом індивідуально;
- виконана творча робота надається у електронному вигляді (файлом) викладачеві не пізніше, ніж за 2 тижні до початку екзаменаційної сесії;
- друкований варіант творчої роботи надається студентом під час захисту;
- результати написання творчої роботи презентуються студентом під час екзаменаційної сесії у формі короткої доповіді та відповідей на поставлені запитання;
- на захисті для доповіді надається 5 хв.

Структура творчої роботи.

У структурі творчої роботи виділяються такі основні складові частини.

1. Постановка проблеми:

- короткий аналіз сучасного стану публічного управління у частині, що стосується обраної теми есе, виділення суперечностей та недоліків, що зумовлюють проблему;
- чітке формулювання проблеми відповідно до виділених суперечностей та недоліків, основні складові проблеми;
- негативні наслідки того, що проблема не вирішується.

2. Шляхи вирішення проблеми:

- визначення підходів до вирішення проблеми;
- опис конкретних шляхів реалізації обраних підходів.

3. Значення для практики:

– позитивні зміни у галузі публічного управління внаслідок реалізації запропонованих підходів;

– позитивне значення цих змін для розвитку відкритого врядування.

4. Висновки, що коротко відображають результати проведеного слухачем дослідження проблеми.

5. Перелік використаних джерел, оформлених згідно із вимогами.

Вимоги до оформлення творчої роботи.

Творча робота має бути роздрукована на білому папері стандартного формату А4. Розмір шрифту – 14 кегель, міжрядковий інтервал – 1,5, поля – 2 см з усіх боків. Титульний аркуш творчої роботи повинен мати такий зміст: назва університету; назва інституту; назва кафедри; назва навчальної дисципліни; тема творчої роботи; прізвище, ім'я, по батькові студента, курс, шифр академічної групи; рік написання творчої роботи. За титульним аркушем слідує план творчої роботи, в якому треба виділити всі її структурні частини. У плані праворуч позначаються номери сторінок початку кожного пункту. Обсяг творчої роботи визначається вмінням слухача стисло і водночас вичерпно розкрити тему: показати значення проблеми, що розглядається, оцінити, як вона висвітлюється в спеціальній літературі та розв'язується на практиці, зробити висновки та обґрунтувати власні пропозиції. Обсяг роботи – 15-20 сторінок. Обов'язкова вимога: чітке посилання на джерела інформації. Всі цифри, факти, теорії, думки вчених, цитати повинні мати посилання у вигляді [2, с. 54] (перша цифра означає номер джерела у наведеному в кінці реферату списку літератури, а друга цифра – номер сторінки у цьому джерелі). Бажано використовувати в творчій роботі таблиці, схеми, графіки, діаграми тощо. Список використаної літератури (не менше 7 джерел) оформляється згідно з діючими правилами. Якщо інформація взята з мережі Інтернет, потрібно, як і для звичайної літератури, вказати автора, назву статті, а потім навести адресу сайту в Інтернеті. У творчій роботі мають бути обов'язково авторські пропозиції щодо вирішення проблеми, що розглядається. До тексту творчої роботи додається презентація у форматі Microsoft Power Point обсягом 10-12 слайдів, що відображає основні положення творчої роботи відповідно до його структури.

Перелік тем творчих робіт до розділу 1

1. Відкрите врядування як інноваційна концепція взаємодії суспільства та влади: проблеми впровадження.
2. Нормативно-правова база взаємодії суспільства та влади в Україні.
3. Особливості суспільно-владної взаємодії в системі відкритого уряду.
4. Використання сучасних інформаційних технологій для взаємодії суспільства та влади.
5. Проблеми переходу від ієрархічного до мережевого підходу в процесі взаємодії суспільства та влади.
6. Оцінювання ефективності взаємодії суспільства та влади.
7. Ризики у процесі взаємодії суспільства та влади.
8. Основні тенденції розвитку взаємодії суспільства та влади у світі.
9. Умови дієвості взаємодії суспільства та влади.
10. Моделі взаємодії суспільства та влади в різних країнах світу: порівняльний аналіз.
11. Відповідальність громадянського суспільства за впровадження ефективних механізмів взаємодії суспільства та влади.
12. Актуальні проблеми взаємовідносин між органами державної влади та інститутами громадянського суспільства.
13. Основні етапи здійснення державної політики в незалежній Україні щодо розбудови громадянського суспільства.

14. Політичний режим як визначальний чинник взаємодії суспільства і влади.
15. Політичні партії як проміжна ланка між державою та громадянами.
16. Взаємозалежність держави та громадянського суспільства.
17. Основні моделі соціальної структури суспільства.
18. Ключові завдання щодо підвищення ролі інститутів громадянського суспільства в управлінні суспільним розвитком у сучасних умовах.

Перелік тем творчих робіт до розділу 2

1. Сутність та основні завдання соціального партнерства.
2. Дві моделі соціального партнерства – біпатризм і трипартизм.
3. Основні етапи розбудови засад соціального партнерства.
4. Сутність та ідеологія глобального соціального партнерства.
5. Основні форми партнерства суспільства та влади: проблеми впровадження в Україні.
6. Основні функції середнього класу та їх реалізація в Україні.
7. Моделі партнерської взаємодії суспільства та влади: «модель садівника»; «модель архітектора».
8. Основні риси конфронтаційних моделей взаємодії суспільства та влади: модель «боротьби з супротивником»; модель «громадянської непокори».
9. Основні підходи до побудови взаємовідносин: порівняльний аналіз.
10. Принципи Загальної декларації прав людини щодо суспільно-владної взаємодії та практика їх реалізації в Україні.
11. Ключові чинники ефективної суспільно-владної взаємодії.
12. Роль середнього класу в суспільно-владній взаємодії.
13. Основні принципи ефективної суспільно-владної взаємодії.
14. Держава та громадянське суспільство: взаємообумовленість розвитку.
15. Вплив суспільно-владної взаємодії та суспільний розвиток.
16. Моделі суспільно-владної взаємодії на регіональному рівні: зарубіжний досвід для України.
17. Специфіка взаємодії суспільства та влади та рівні громад.

Перелік тем творчих робіт до розділу 3

1. Нормативно-правова база доступу до публічної інформації в Україні: проблеми та шляхи розвитку.
2. Використання сучасних технологій забезпечення прозорості діяльності органів публічної влади.
3. Проблеми розвитку соціального діалогу в Україні.
4. Механізми електронних консультацій органів влади з громадськістю.
5. Використання блогів та соціальних мереж для консультацій між органами публічної влади та громадськістю.
6. Методи активної участі громадськості в публічному управлінні на місцевому рівні.
7. Використання методу діалогових процесів для вироблення рішень органів публічної влади.
8. Краудсорсинг для залучення громадян до вирішення державних завдань: зарубіжний досвід для України.
9. Основні методи громадського контролю та їх використання в Україні.
10. Умови дієвості громадського контролю.
11. Механізми публічних громадських обговорень рішень органів влади.
12. Системи електронних звернень та їх впровадження в Україні.
13. Громадські ради: переваги, недоліки, шляхи удосконалення.
14. Технології опитування громадської думки та їх використання при виробленні

політики в публічному управлінні.

15. Умови ефективності консультацій органів публічної влади з громадськістю.
16. Проблеми інституційного забезпечення соціального діалогу в Україні.
17. Шляхи розвитку нормативно-правової бази соціального діалогу в Україні.
18. Механізми соціального діалогу: зарубіжний досвід для України.
19. Формування соціально відповідального бізнесу в Україні.

4.3. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

4.4. Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю

1. Визначення понять "суспільство", "влада", "громадянське суспільство", "правова держава".
2. Сутність та характеристики взаємодії як суспільного явища.
3. Сутність та наукове розуміння процесу взаємодії суспільства та влади.
4. Належне урядування як система взаємодії суспільства та влади у сучасних суспільних умовах.
5. Основні форми взаємодії суспільства та влади.
6. Історичний розвиток моделей взаємодії суспільства та влади у межах соціалістичної та капіталістичної суспільної системи в ХХ столітті.
7. Закономірності взаємовпливу владних та суспільних інститутів.
8. Характер впливу державної влади на розвиток суспільства.
9. Особливості взаємодії державної влади та громадянського суспільства.
10. Визначальні передумови виникнення недовіри громадян до влади.
11. Основні підходи та моделі взаємодії суспільства та влади.
12. Взаємодія влади та інститутів громадянського суспільства як чинник суспільної безпеки.
13. Особливості сучасної моделі взаємодії суспільства та влади в умовах інформаційного суспільства.
14. Еволюція взаємодії суспільства та влади в незалежній Україні.
15. Моральний авторитет влади.
16. Класифікація рівнів взаємодії держави та суспільства в системі державного управління.
17. Модель підтримки розвитку громадських організацій.
18. Модель архітектора.
19. Патерналістська модель.
20. Модель "привідних ременів".
21. Модель "боротьби із супротивником".
22. Модель ігнорування.
23. Модель громадянської непокори.
24. Критерії визначення середнього класу та його роль у взаємодії влади та суспільства.
25. Характерні риси процесу налагодження зворотного зв'язку від суспільства до влади.
26. Основні чинники, що впливають на характер взаємодії держави та суспільства.
27. Основна мета державно-суспільних відносин.
28. Сутність партнерства суспільства та влади як специфічного типу їх взаємодії.
29. Принципи партнерства суспільства та влади. Основні форми партнерства суспільства та влади.
30. Основні рівні партнерства суспільства та влади в сучасній державі.
31. Ключові проблеми побудови партнерських відносин між органами влади та суспільними інститутами.

32. Поняття та основні підходи до інформування громадськості про діяльність органів влади.
33. Закон про доступ до публічної інформації як базовий компонент інформування бізнесу та громадськості про діяльність органів публічної влади.
34. Механізми оприлюднення органами влади інформаційних продуктів.
35. Механізми надання інформації органами влади за запитами громадян.
36. Забезпечення прозорості діяльності органів влади за допомогою сучасних інформаційних технологій.
37. Напрями покращення прозорості діяльності органів влади в Україні.
38. Методи одержання органами влади зворотного зв'язку від громадськості.
39. Методи проведення активних консультацій між органами влади і громадськістю.
40. Суспільно-владні консультації за допомогою сучасних інформаційних технологій.
41. Методи залучення малих груп громадян до активної участі у прийнятті рішень органів влади.
42. Методи широкого громадського залучення до активної участі в публічному управлінні.
43. Сутність краудсорсингу та його використання для вирішення державних завдань.
44. Стан та перспективи формування дієвих механізмів участі громадськості в публічному управлінні України.
45. Суб'єкти, об'єкти та принципи громадського контролю.
46. Основні різновиди форм громадського контролю.
47. Основні методи громадського контролю.
48. Зарубіжний досвід практичного здійснення громадського контролю.
49. Правові засади громадського контролю за діяльністю органів влади в Україні.
50. Проблеми практичного здійснення громадського контролю за діяльністю органів влади в Україні та шляхи їх вирішення.
51. Основні умови та чинники ефективного громадського контролю.
52. Принципи соціального діалогу.
53. Національний, територіальний та локальний рівень соціального діалогу.
54. Інституційне забезпечення соціального діалогу.
55. Концепція соціально відповідального бізнесу та її зв'язок із соціальним діалогом.
56. Перспективи запровадження ефективного соціального діалогу в Україні.

5. Критерії та система оцінювання результатів навчання

5.1. Політика курсу

Відвідування лекційних занять є добровільним, проте враховується при підсумковому контролі шляхом задавання додаткових запитань за відповідним матеріалом.

Відвідування семінарських занять є обов'язковим, їх пропуск автоматично знижує підсумкову оцінку за курсом, оскільки за відповідні семінари студент не отримує балів.

Політика академічної доброчесності визначається згідно з Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Таврійському національному університеті імені В.І. Вернадського.

5.2. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Денна форма навчання

Поточний контроль	Підсумковий	Сума
-------------------	-------------	------

Розділ 1			Розділ 2			Розділ 3			контроль	
C1.1	C1.2	TP1	C.2.1	C.2.3	TP2	C3.2	C.3.3	TP3	30	100
5	5	10	5	5	15	5	5	15		

C1.1, ... C3.3 – семінари до тем розділів

TP1, TP2, TP3 – творчі роботи до розділів

Заочна форма навчання

Поточний контроль						Підсумковий контроль	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Розділ 3			
C1.1	TP1	C.2.3	TP2	C.3.2	TP3	30	100
5	15	5	20	5	20		

C1.1, ... C3.2 – семінари до тем розділів

TP1, TP2, TP3 – творчі роботи до розділів

5.3. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79	добре	C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29	незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

6. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Не передбачено.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бойчук М. А. Влада і громадянське суспільство: механізми взаємодії. – К. : Атлант ЮЕмСІ, 2007. – 207 с.
2. Взаємодія органів державної влади та громадянського суспільства : навч. посіб. / за ред. Ю. П. Сурміна, А. М. Михненка ; авт. кол.: Сурмін Ю. П., Михненко А. М., Крушельницька Т. П. та ін. – К. : НАДУ, 2011. 388 с.
3. Громадянське суспільство : проблеми і напрями інституційного розвитку : навч. посіб. / уклад. : Ю. П. Сурмін, Т. П. Крушельницька, В. В. Карлова та ін. ; за заг. ред. Ю. П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2008. – 56 с.
4. Громадянське суспільство в Україні: становлення та розвиток : навч. посіб. / кол. авт. : А. М. Михненко, С. О. Кравченко, І. В. Пантелейчук та ін. – К. : УкрСІЧ, 2015. – 347 с.
5. Громадянське суспільство: історія та сучасність / за ред. Т. В. Розової. – Одеса : Юрид. л-ра, 2010. – 342 с.
6. Еліта: витоки, сутність, перспектива / за ред. В. Г. Кременя. – К. : Знання, 2011. – 527 с.
7. Концептуальні засади державної політики в соціогуманітарній сфері на регіональному рівні: експертні матеріали: навч. посіб. / В. П. Трощинський, В. А. Скуратівський, П. К. Ситник та ін. – К. : НАДУ, 2008. – 80 с.
8. Концептуальні засади суспільного розвитку: управлінський вимір : монографія /

- А. М. Михненко, С. О. Кравченко, І. В. Пантелейчук, І. О. Кресіна та ін. ; за ред. А. М. Михненка. – К. : УкрСІЧ, 2013. – 355 с.
9. Механізми взаємодії суспільства та влади : підручник / кол. авт. : А. М. Михненко (кер. авт. кол.), С. О. Кравченко, В. Ф. Мартиненко та ін. – К. : НАДУ, 2013. – 210 с.
 10. Мірошніченко О. В. Розвиток соціально-трудового партнерства в Україні: методологія, методика аналізу, напрямки вдосконалення. – К.: РВПСУкраїни, ТОВ «ПРИНТ-ЕКСПРЕС». – 2003. – 187 с.
 11. Моделі політичної комунікації: політичні партії та громадянське суспільство / Ю. Тищенко, П. Байор, М. Товт, С. Горобчишина. – К. : Агентство «Україна», 2010. – 147 с.
 12. Суспільні відносини та розвиток: теорія, історія, практика : монографія / А. М. Михненко (кер. авт. кол.), О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, О. В. Соснін. – К. : НАДУ, 2009. – 395 с.
 13. Участь громадян у прийнятті державних рішень. Нормативно-правові акти, що регулюють відносини у сфері інформації, комунікацій влади та громадськості / упоряд.: Н. В. Окша, Д. В. Войтенко, Т. О. Бабенко. – К.: УНЦПД, 2006. – 172 с.
 14. Участь громадян у прийнятті державних рішень. Партнерська взаємодія влади і громадських інститутів в Україні: загальна методологія запровадження, міжнародний досвід / за заг. ред. І. Попова. – К.: УНЦПД, 2006. – 32 с.
 15. Шевчук О. А. Еліта як домінанта розвитку людського капіталу / О. А. Шевчук. – К. : Інтерсервіс, 2012. – 248 с.
 16. Якубовський О. П., Бутирська Т. О. Державна влада і громадянське суспільство: система взаємодії. – О. : ОРІДУ НАДУ, 2004. – 198 с.

Додаткові

1. Бортніков В. І. Політична участь і демократія: українські реалії: монографія / В. І. Бортніков. – Луцьк : Вежа, 2007. – 522 с.
2. Від розвитку громад до європейського майбутнього. – К. : ЛАТ & К, 2007. – 39 с.
3. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство / Ю. Габермас. – Л. : Літопис, 2000. – 318 с.
4. Гонюкова Л. В. Політичні партії як інститут державної політики та управління: теоретико-методологічний аналіз : монографія / Л. В. Гонюкова ; за наук. ред. Л. Є. Шкляра. – К. : НАДУ, 2009. – 390 с.
5. Грембергер М. Граждане как партнеры. Руководство ОЭСР по информированию, консультациям и активному участию общества в разработке политического курса : пер. с англ. / М. Грембергер. – М. : Весь мир, 2002. – 120 с.
6. Жуков В. Соціальне партнерство в Україні: навч. посіб. / В. Жуков, В. Скуратівський. – К.: УАДУ, 2001. – 200 с.
7. Ібрагімова І. М. Прозорість влади: основи забезпечення інформаційної взаємодії державних органів з громадськістю (презентаційні схеми) / І. М. Ібрагімова. – К. : ПРООН, 2002. – 30 с.
8. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості : аналіт. доп. / Дубов Д. В., Ожеван М. А., Гнатюк С. Л. – К. : НІСД, 2010. – 63 с.
9. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: монографія / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Х. : Магістр, 2010. – 312 с.
10. Козаков В. М. Соціально-ціннісні засади державного управління в Україні: Монографія. – К. : Вид-во НАДУ, 2007. – 284 с.
11. Михеев В. А. Основы социального партнерства: теория и политика: Учеб. для вузов. – М.: Экзамен, 2001. – 448 с.
12. Пилипенко В. Є. Владна еліта у контексті суспільного розвитку / В. Пилипенко, Ю. Привалов, В. Ніколаєвський. – К. : Фоліант, 2008. – 156 с.
13. Поклонська О. Ю. Правова держава та громадянське суспільство як основні ідеї

- пострадянської трансформації України (1991 – 2006) / О. Ю. Поклонська. – Сімф. : ДІАЙПІ, 2009. – 227 с.
14. Радченко О. В. Влада і вибори: інституційна взаємодія в демократичному суспільстві. – Х. : Магістр, 2006. – 244 с.
 15. Серант А. Й. Зв'язки з громадськістю у системі місцевих органів влади: монографія / А. Й. Серант. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2008. – 198 с.
 16. Скрипнюк О. В. Теоретико-методологічні засади формування та розвитку громадянського суспільства і правової держави в Україні: монографія / О. В. Скрипнюк. – К. : Хрещатик, 1995. – 216 с.
 17. Социальный менеджмент = Social management: учеб. пособие / науч. ред. Д. В. Валовой. – М.: Бизнес-шк. “Интел-Синтез”, 1999. – 384 с.
 18. Соціальне партнерство і державна політика: від теорії до практики демократизації державного управління : монографія / В. М. Мартиненко (кер. авт. кол.), О. М. Крутий, А. В. Стойка та ін. – Х. : Магістр, 2009. – 251 с.
 19. Цветков В. В. Демократія, управління, бюрократія: в контексті модернізації українського суспільства: монографія / В. В. Цветков, В. П. Горбатенко. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. – 347 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. – <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a>
2. Организация Объединенных Наций. – <http://www.un.org/russian/>
3. Організація економічного співробітництва та розвитку. – <http://www.oecd.org>
4. Открытое правительство. – <http://большоеправительство.рф/>
5. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. – <http://www.president.gov.ua>
6. Програма розвитку Организации Объединенных Наций. – <http://www.undp.org/>
7. Россия без дураков. – <http://россиябездураков.рф/>
8. Світовий банк. – <http://www.worldbank.org/>
9. Страны мира (полные данные). – <http://wgeo.ru/>
10. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – <http://www.kmu.gov.ua/control>
11. European Commission. – http://ec.europa.eu/index_en.htm
12. Forward Studies Unit EU. – http://ec.europa.eu/comm/cdp/index_en.htm
13. Freedom House. – <http://www.freedomhouse.org/>
14. Gateway to the European Union. – http://europa.eu/index_en.htm
15. International Public Management Network. – <http://www.inpuma.net/>
16. Local Government and Public Service Reform Initiative. – <http://lgi.osi.hu/>
17. NISPAcee Information Portal. – <http://www.nispa.sk>
18. Open government partnership. – <http://www.opengovpartnership.org>
19. The Sigma Programme. – <http://www.sigmaweb.org>
20. United Cities and Local Governments. – <http://www.cities-localgovernments.org/>
21. United Nations Public Administration Network. – <http://www.unpan.org/>